

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Postboks 8019 Dep.
0030 OSLO

Vår saksbehandler:
Erik Orskaug

Kopi til

Vår dato
28.10.2009

Vår referanse
2009-0135

Deres referanse
20090383 -/I G1\

Forskrifter om ny alderspensjon i folketrygden - høring

Vi viser til departementets høringsbrev av 24.7.2009 om overnevnte.

Unio vil først få minne om at vi i tidligere høringsrunder i forbindelse med arbeidet med pensjonsreformen har gått i mot omleggingen fra et opptjeningsprinsipp der en andel av inntekten hvert år tillegges pensjonen (1,35 pst) til et opptjeningsprinsipp der den enkelte bygger opp en pensjonsbeholdning. Ot.prp. nr 37 (2008-2009) og de tilhørende forskrifter som nå er på høring illustrerer tydelig at (nesten) ingen heretter vil være i stand til å kontrollere sin egen pensjonsberegning.

Unio mener at de kompliserte beregningene som følger av beholdningsprinsippet representerer et pedagogisk tap og et demokratisk problem. Det kompliseres ytterligere av at AFP-opptjeningen følger det opprinnelige opptjeningsprinsippet. Og endelig mister beholdningstankegangen sin viktigste fordel fordi delingstallet ikke lenger vil gjenspeile forventet gjenstående levealder etter at "arvegevinsten" bakes inn og skjules i delingstallet. Beregningsmetodikken for delingstallet betyr en ytterligere reduksjon i pensjonsnivå ut over det en ren levealdersjustering skulle tilsi.

For en utdypning av disse synspunktene viser vi til Unios høringssvar i forbindelse med høringsnotatene av januar og mai 2008, og til Unios høringsuttalelse om Ot.prp. nr. 37 til Arbeids- og sosialkomiteen på Stortinget. Vi ser det ikke som hensiktsmessig å ta opp igjen disse elementene nå og kommenterer bare ting i forskriftene som ikke har funnet avklaring i proposisjonen.

Regulering av alderspensjon og grunnbeløpet

Etter de nye reglene skal regulering av grunnbeløpet heretter skje ved konglig resolusjon og ikke gjennom stortingsvedtak. Dette følger av at prinsippene for G-reguleringen er blitt lovfestet. Høringsforslaget innebærer at lønnsbegrepet og forventet lønnsutvikling presiseres i forskriften.

Unio viser til at det i §2 foreslås at faktisk lønnsutvikling skal hentes fra rapportene til TBU og at det i tillegg skal *”vurderes om det foreligger særlige forhold som har påvirket faktisk lønnsutvikling for enkeltgrupper, og om lønnsutviklingen for denne eller disse gruppene skal holdes utenfor ved beregningen av lønnsveksten”*.

Unio mener det er unødvendig å ha med dette siste leddet. TBU justerer ofte lønnsveksten for særlige forhold, slik at denne eller disse gruppene lønnsvekst ikke holdes utenfor, men ”korrigeres”. Unio mener at det er i tråd med trepartssamarbeidet at slike korrigeringer tas i TBU der partene er direkte representert. Forskriftsforslaget åpner således for en uheldig overprøving av det arbeid som partene har gjort i TBU.

Unio legger til grunn at drøftingene med organisasjonene (§3) foretas i god tid før behandling i statsråd og at drøftingene blir reelle.

Pensjonspoeng for dagpengemottakere

Dagpengegrunnlaget er i dag begrenset til 6 G. For inntekter over dette nivået må en derfor benytte et annet datagrunnlag basert på faktisk inntekt.

Unio støtter forslaget om at man tar utgangspunkt i dagpengene og omregulerer til 100 pst kompensasjonsgrad begrenset opp til 7,1 G som er opptjeningstaket i den nye folketrygden.

Unio finner grunnlag for å påpeke at man fortsatt ikke har løst utfordringen med pensjonsopptjening for ufrivillig deltid, noe vi har oppfattet at departementet skulle komme tilbake til. Vi ber om at dette følges opp i det videre arbeid.

Pensjonsopptjening ved omsorgsarbeid

Ordningen med omsorgspoeng skal utvides til også å gjelde omsorg før 1992. Det foreslås en frist for å melde inn slike krav til 31.12.2015. Det sies samtidig at siden dette får større betydning under ny folketrygd (siden bestårsregelen avvikles) vil en vurdere om det er behov for å lempe på fristen, herunder også fristen for overføring av omsorgspoeng mellom omsorgsytere.

Det fremgår av dagens regler samt forslaget for fremtidige regler, at den som mottar barnetrygd for barnet gis automatisk omsorgsopptjening uten å sette fram krav om dette. Unio forutsetter at dette også skal gjelde for den tilbakevirkende omsorgsopptjeningen. Fristen vil derfor gjelde der hvor det er aktuelt å overføre pensjonsopptjening mellom ektefeller og der det av ulike andre grunner ikke er samsvar mellom den som har mottatt barnetrygdutbetalingen og den som skal ha pensjonsopptjeningen.

Unio mener at det i slike tilfeller vil være hensiktsmessig å ha åpning for en mindre restriktiv frist enn det er lagt opp til fra departementets side. Det er grunn til å tro at mange ikke vil ha den nødvendige kunnskap som skal til for å fremme slike krav med mindre departementet går ut med utstrakt informasjon om at det er en siste frist for å melde krav om tilbakevirkende opptjening for før 1992. Fristen bør utsettes minst 5 år slik at de aktuelle kullene slipper å oppleve tap av rettigheter pga fristoverskridelse.

Forholds- og delingstall

Beregningsreglene er gitt i et presist og komplisert formelsystem presentert i vedlegg 1 til forskriftens kapittel 4. Kompleksiteten, pedagogikken og de (u)demokratiske sidene ved dette har Unio kommentert tidligere og i innledningen til dette høringssvaret. Når det er sagt, er vedlegget i sitt innhold fullt ut ekvivalent med det som ble lagt fram i formelverket i Ot.prp nr. 37.

Omregning til pensjonsbeholdning av opptjente rettigheter

Vi har ingen kommentar til selve hovedgrepet her.

Det gjentas imidlertid under dette punktet at krav om omregning for omsorgsarbeid før 1992 må framsettes innen 31.12.2015. Her som under pensjonsopptjening under omsorgsarbeid (se over) foreslår vi en forlenget frist.

Vennlig hilsen

Unio

Ingjerd Hovdenakk
Sekretariatssjef

Erik Orskaug
Sjeføkonom